

ЈЕДАН ПРИМЕР АНАЛИЗЕ ТЕКСТА: ОДНОС САДРЖАЈА О СЕБИ И САДРЖАЈА О ДРУГИМА У ЖИВОТНОЈ ПРИЧИ

САЖЕТАК

У раду описујем један могући модел квантитативно-квалитативне анализе текста на материјалу шест објављених животних прича. Циљ ми је да опишем модел анализе и да утврдим да ли су језичка варијабла – заступљеност садржаја о себи и садржаја о другима у тексту животне приче, и социјална варијабла – индекс еманципације жене у међусобној релацији. Рад темељим на два претпоставкама: 1. садржаји о себи и другима јесу јединице текста које одражавају идентитет жене; 2. индекс еманципације могуће је изразити према географској, образовној, радној, научној и цивилној покретљивости жене. Жене чије животне приче анализирам различитог су индекса еманципације и њихове објављене животне приче разликују се по броју, просечном броју, дистрибуцији и односу садржаја о себи и другима. Заступљеност садржаја о себи и другима 'увећана је у одрђеном узрасном периоду' (the age-related 'bump' [Thorne 2000: 47]), што је сагласно истраживачким налазима других аутора. Индекс еманципације жене је у релацији са заступљеношћу садржаја о себи и другима у објављеној животној причи.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: квантитативно-квалитативна анализа текста, животна прича, идентитет, еманципација жене, садржај о себи, садржај о другима.

1. Увод

У раду развијам један могући модел квантитативно-квалитативне анализе текста заснован на претпоставци да је индекс еманципације могуће изразити према географској, образовној, радној, научној и цивилној

покретљивости жене и да су садржаји о себи и другима јединице текста које одражавају идентитет жене.

Према моделу идентитета америчког психолога Дена Макадамса „животна прича је идентитет особе која животну причу прича. Животне приче су психосоцијални конструкти настали у коауторству саме особе и културног миљеа у чијим оквирима је живот особе утемељен и у чијим оквирима му се приписује значење. Животне приче одражавају културне вредности и норме, укључујући претпоставке о роду, раси и класи и разликују једну од друге особе на исти начин као и друге конвенционалније психолошке карактеристике, као што су црте, мотиви, интелигенција и друго” (McAdams 2001: 101). Макадамс истиче да људи имају тенденцију да призову у сећање диспропорционално већи број аутобиографских сећања на догађаје из периода од 15. до 25. године јер су преокупирани формирањем идентитета (Fitzgerald 1988, према McAdams 2001: 110). И други истраживачи истакли су да је ’увећање везано за узраст’ (the age-related ‘bump’ према Thorne 2000: 47) у дистрибуцији сећања током животног циклуса значајан скорашњи увид у анализи животних прича. Аврил Торн (Thorne 2000: 48) наводи да „лична сећања нису случајно дистрибуирана кроз животни циклус, већ постоји тендеција одскока у броју сећања на догађаје из периода живота од 10. до 30. године, те да је епизодично сећање из тог периода посебно богато у емотивном и мотивационом смислу”. Ако су садржаји о себи и другима јединице текста које одражавају идентитет, онда би дистрибуција садржаја о себи и садржаја о другима у животним периодима требало да прати већ уочене тенденције, односно да је приметно увећање броја садржаја везано за узраст.

Мајкл Вајт пише „да културне приче одређују облике наших индивидуалних наратива. У свакој култури извесни наративи преовлађују над другим наративима. Ови преовлађујући наративи одређују понаособ омиљене и уобичајене начине веровања и понашања

у одређеној култури. Неке културе су колонизирале и потлачиле друге. Потом су људима из маргиналних култура наметнути наративи доминантне културе” (Фридман, Комбс 2009: 82). Разматрајући однос наративне метафоре и социјалног конструкционизма у светлу постмодерног погледа на свет, Џил Фридман и Џин Комбс (2009: 91) истичу да „се у оквиру наративне метафоре, дискурси о моћи које је Фуко проучавао, могу схватити као историјски, културни метанаративи – као приче које су обликовале дистрибуцију моћи у друштву и које су њом обликоване”. Мајкл Вајт, следећи Фукоа, пише да смо склони да интернализујемо ’доминантне наративе’ наше културе, верујући да говоримо истину о нашим идентитетима – „Доминантни наративи имају тенденцију да нас учине слепим за могућности које нам нуде други наративи. Чак и у најмаргинализованијим и обезвлашћеним животима увек има ’проживљеног искуства’ које лежи изван домена доминантних прича које су маргинализовале и обезвластиле те животе” (Фридман, Комбс 2009: 93).

Циљ ми је да у овом раду опишем модел квантитативно-квалитативне анализе текста објављене животне приче и установим:

– да ли је број садржаја о себи и другима у анализираним животним причама диспропорционално већи у неком животном периоду жене у односу на друге животне периоде;

– да ли је однос заступљености садржаја о себи и садржаја о другима у животној причи жене у релацији са индексом еманципације жене.

2. Метод

2.1. Узорак

Узорак су шест објављених животних прича жена које сам преузела из публикација Женских студија и истраживања.

Женске студије и истраживања објавиле су серију публикација са приближно 200 животних прича жена са простора бивше Југославије на српском, мађарском, словачком, русинском, енглеском и немачком језику. У неким публикацијама су то примери животних прича жена из неког региона, док су у другима то животне приче жена са инвалидитетом или жена исте националне припадности.¹ У Женским студијама и истраживањима развијена је посебна методологија прикупљања животних прича која је описана у радовима сарадница (Савић 2001а; Савић Јевђенић, Митро 2002; Митро 2005). Животна прича се добија интервјуом. Интервју се обавља у стану особе која се интервјуише у опуштеној, поверљивој и пријатељској атмосфери, без присуства других особа. Истраживачица успоставља контакт са женом која се интервјуише. Истраживачице су најчешће биле познате особе из окружења интервјуисане жене, али у посебним случајевима и рођаке, и супротно томе, потпуно непознате особе. Обе припадају истој мањинској групи и имају исти матерњи језик. Свака вишејезична жена тако има могућност да изабере језик на којем жели да прича: матерњи или језик средине (српски). Жени је омогућено да има контролу над својом животном причом, да је скраћује или допуњава, па чак и да је потпуно повуче. Интервју почиње захтевом интервјуерке интервјуисаној да прича о свом детињству. Не постоји листа питања него се жени пружа могућност да спонтано прича о свом животу са што мање прекидања и да обухвати следеће области живота: породицу из које жена потиче: детињство, васпитање, односе са сродницима у породици; школовање, професију; партнера, брак, развод, љубавни живот, сексуалност; децу; материјално стање у породици кроз живот; слободно време; јавни и политички живот; вероисповест. Истраживачица води причу подстичући жену да обухвати све предвиђене области живота. Поред тога истраживачица

¹ Листа објављених публикација на интернетској презентацији Женских студија и истраживања (<http://www.zenskestudije.org.rs>).

подстиче жену да прича о некој теми коју налази занимљивом из женског угла (на пример, учешће жене у раду АФЖ у Југославији после Другог светског рата, оснивање женске организације и друго). Планира се да интервју траје приближно 90 минута. Некада се он заврши и за краће време, а некада се одвија кроз неколико састанака. Снимљени интервју се транскрибује (прича се преноси у писани текст) и уноси у компјутер. У транскрипту се речи бележе како су изговорене. Транскрипт се даје интервјуисаној жени на ауторизацију. Ауторизацијом жена даје сагласност да њена животна прича буде део документације пројекта под њеним стварним или измишљеним именом и презименом, надимком или иницијалима. Уз ауторизовани транскрипт истраживачица сачињава три пратећа документа: протокол (опис успостављања контакта и тока самог интервјуа), биограм (хронолошки уређени подаци из животне приче жене) и сажетак (опис животне приче) и опционо прилаже друге материјале о жени: фотографије које је снимила са допуштењем жене током интервјуа, фотографију из прошлости жене, писма, куваре, споменаре и друга документа добијена од жене, новинске чланке, фотокопије и друге списе који доприносе реконструкцији периода друштва или жене.

Животне приче које анализирам у овом раду прикупљене су и објављене у периоду од 1999. до 2008. године. Укупна дужина узорка јесте 64 странице. Жене су животне приче казивале на српском, румунском, ромском и мађарском језику. Четири су објављене на оригиналном језику (српском и мађарском), а две су преведене на српски (са ромског и румунског). Жене су приче причале другој жени, старости између 23 године и 65 година. Разлика у годинама између жене која животну причу прича и жене којој животну причу прича креће се од 25 до 57 година. Жене које причају животну причу добро познају жене којима причају животну причу. Две жене нису у сродничком односу са женом којој животну причу причају, а четири јесу.

2.2. Варијабле

2.2.1. Језичке варијабле

Највећа јединица текста је *објављена животна прича*. Објављену животну причу преузела сам из архива новосадских Женских студија и истраживања у електронском формату. Из објављене животне приче избацила сам одреднице о жени која причу прича и жени којој причу прича и исказе који су резултат ситуације интервјуа. Преостали текст назвала сам *прича о животном циклусу*. Причу о животном циклусу сам затим изделила у целине у зависности од животног периода на који се делови текста односе. Ове целине назвала сам *приче о животним периодима*. Прича о животном циклусу може да садржи највише шест прича о животним периодима.

Дистинкција животних периода заснива се на епигенетичкој теорији развоја идентитета Ерика Х. Ериксона (1980/2008) која је у основи Макадамсове теорије идентитета. Према теорији Ерика Х. Ериксона, идентитет се развија кроз читав живот проласком кроз осам стадијума развоја: *основно поверење* – прва година живота; *аутономија* – 2. и 3. година живота; *иницијатива* – од 5. до 6. године; *марљивост* – од 7. до 11. године; *развој идентитета* – од 12. до 20. године; *инимност* – од 21. до 25. године; *плодност* – од 26. до 64. године и *старост* – од 65. године.

За потребе овог рада развојне периоде сам незнатно модификовала због карактеристика материјала који се анализира. Сећања жена на рано детињство нису увек детаљна, те није могуће у свакој животној причи тачно одредити на који се од прва три стадијума односи део текста који покрива период до шесте године. Стога је период од рођења до шесте године, који покрива прва три стадијума сведен на један – рано детињство. Наредни периоди прате Ериксонову теорију те је у животном циклусу укупно шест животних периода.

Илустрација 1: Текст објављене животне приче припремљен за анализу (Флоареа1921).

<p>РАНО ДЕТИЊСТВО (од рођења до 6. године)</p> <p>Рођена сам шестог маја двадесет и прве године у Уздину у породичној кући родитеља мога оца. Кад сам напунила две године, одвели су ме у кућу код мајчаних родитеља, бабе и деде. Имали су велико имање са много земље, тако да је моја бака предложила мојим родитељима да пређем да живим код њих. Моја мајка је једино преживело дете својих родитеља – умрло им је чак деветоро! Имала сам и сестру, која је живела свега девет месеци, и брата. Период проведен са бабом и дедом памтим по томе што сам била тако заштићена да нисам знала ни за какве тешкоће! Пореклом сам из богате породице. Моји родитељи су били земљорадници. Мој отац је имао преко двадесет ланаца земље. Родитељи мога оца су обрађивали још педесет-шездесет ланаца. Мукотрпан посао!</p>
<p>МАРЉИВОСТ (од 7. до 11. године)</p> <p>Сећам се да сам у школу кренула са шест. Волела сам да идем школу. Имала сам све петице, из математике сам имала четворку. Нисам волела математику. Ручни рад сам почела да радим у шестој години, а морале смо однети и у школу то што смо правиле. Колико се сећам, била сам други разред када су родитељи и брат дошли да живе са мном код бабе и деде.</p>
<p>ИДЕНТИТЕТ (од 12. до 20. године)</p> <p>Завршила сам шест разреда основне школе, онда је то тако било. И завршила је са дванаест година. Четири године је трајала основна школа, а још две виша основна школа. Пошто сам завршила школу – у четрнаестој години сам се верила. Родитељи су ми изабрали супруга. Сећам се да су дошли ујаци, стриц и укућани и разговарали су о томе где да ме удају. Сви су се сложили да то буде породица Спарсиосу. Моја мајка није хтела, зато што сам била мала и мршава. Онда је мој ујак рекао: „А шта мислиш каква ће бити догодине?“ Било је и других који су хтели да ме ожене. А ко ме не би хтео? Била сам из поштоване и богате породице. Е, тако сам се удала у шеснаестој години. Осим пет ланаца земље, добила сам десет малих и шест великих дуката. Направили су ми и све врсте одеће, око педесетак комплета – у кући, за рад, за игранку. Имала сам јако много ствари. Онда два кревета, диван, огледало, сто са шест столица, десет јастука, са чипком и без чипке, четири мадраца, дванаест ћилима, двадесет јастучница, десет-дванаест чаршава. Добила сам и седам ланаца од баке и деке. Породица мога мужа је била богата. Обрађивали су четрдесет и пет ланаца земље. Сем тога, били су и трговци кукурузом и пшеницом. Адамовог деду су звали „Кадар“. Он је стално говорио да га није стид што га тако зову, зато што је постојао извесни Кадар који је правио јако добру циглу. И мој свекар је правио јако добру циглу за зидање кућа, зато су га тако и назвали. Адам ми се свидео. Знала сам га из школе, био је годину дана старији од мене. Кад смо се узели, имала сам шеснаест, он седамнаест година. Али неколико месеци после свадбе, оболео је од туберкулозе. Лежао је годину и по дана. Водила сам бригу о њему као о малом детету. Било их је шесторо у кући, ја сам била седма. Имала сам две свекрве – мужевљево баку и мајку. У кући се све радило. У почетку нисам ишла на њиву. После сам ишла, али у почетку не. Неко је морао да остане да брине о Адаму, да буде са њим. Ако нисам ја, онда</p>

свекрва. После годину и по дана проведених у кревету, осећао се боље. Знала сам све да везем, хеклам, предем... Причало се да за време појединих празника – не могу да се сетим који су то празници – није добро да немаш ништа на вретену! Моје комшинице су све биле старије од мене, правиле су свашта, па сам хтела и ја. Сећам се да су у то доба млади добили позиве да иду у рат. Адам се сакрио код мојих, заједно са мојим братом и једним комшијом. Испод кућног прага су ископали рупу, а доле су имали пећ да се греју док их је полиција упорно тражила. Једном приликом док су их тражили, десило се да је један камен испод прага под којим су се крили пао на канту са водом. И то се чуло. Тако су их открили и одвели на принудни рад у Панчево, а после су пребачени у Руму.

ИНТИМНОСТ (од 21. до 25. године)

Дошла и деца – Флорика четрдесет и друге и Георге четрдесет и треће године. Добили смо их после четири године брачног живота. Укућани су већ страховали и били тужни јер, ето, немамо деце! После је Господ учинио да останем трудна. Лоше, на сваки начин!

ПЛОДНОСТ (од 26. до 64. године)

Тешко, јако тешко. Нисмо имали шта да једемо. Сваки пут – „дај, дај,, – дали смо све што смо имали. Морао си да подмириш обавезе према држави. Да би платили, продали смо шест ланаца земље. Ко није дао, ишао је у затвор. Некима су конфисковали и имовину. И мог свекра су затворили, зато смо продали земљу. Сећам се да је, у свој тој немаштини, једна кока излегла осамнаест пилића. Свекрва ју је кудила јер је, ето, баш нашла када ће да излегне онолике пилиће! Онда је свекар предложио да их нахрани пројом што се добија од шећерне репе. Тако је и било и пилићи су расли. Хлеба није било да се купи. Брашно смо сакрили код мојих, али смо га после извесног времена потрошили. Одузели су најпре десет и по, а затим још дванест и по ланаца земље. Могао си да имаш највише двадесет и четири ланца. Све што је било преко, одузето је. Сећам се и када су дошли Руси. Дошао је неко и рекао да сакријемо коње, јер долазе Руси! Укућани су одмах извели коње из штале, а на њихово место су везали волове. Дошли су Руси и показали смо им да коња нема. Али, пронашли су амове у шупи, тако да нису поверовали. Свекар је онда објаснио да смо имали коње, али их сада више немамо. Још их је питао да ли хоће вотку, тако да су на крају узели буре са ракијом и отишли. Заборавили су и на коње и на све остало! Нама женама било је изричито наређено да се сакријемо иза пећи и да не излазимо. И тако, дан за даном, пуних девет година. Увек се знало када је време за његове оброке: доручак у осам, у десет – ужина, у подне – ручак, после ручка – одмор, после подне – ужина, вечера и спавање. Док је Адам био жив, ишли смо сваког лета са децом у бању. Страховали смо да се не разболе. Да, хвала Господу! Али стално сам их водила у Бечкерек код лекара. Рекли су ми да се не плашим, могу да се разболе, али не од њиховог оца. Али нисам баш имала превише среће. У црнини сам од тридесете године. Али није успео да се извуче. Болест га је сломила. Било је то педесет и прве године. Имала сам тридесет, он тридесет и једну годину. Да, ево цео живот! После његове смрти, и мени је било јако лоше. Пуних годину дана сам свакодневно ишла на гробље, имала сам јаке главобоље, једва сам могла да стојим. Јако се тешко живело... после су и деца кренула у школу. Завршили су основну школу у Уздину, деца су

наставила средњу школу у Вршцу. Онда је свекар смислио да тамо купи кућу. Када је донео коначну одлуку, позвао ме и упитао да ли хоћу да идем у град да бринем о деци. Најпре нисам хтела, после сам пристала. Хтела сам да останем и због деце, нисам могла да замислим да се одвојим од њих. Тако сам педесет и седме отишла у Вршац. И Флорика и Георге су тамо завршили гимназију. Флорика се разболела у првом разреду гимназије. Ишли су са фолклором у Владимировац. Железничка станица је била далеко. Прехладила се и разболела. Пола године није ишла у школу. Она се после удала, а он је отишао у Нови Сад на студије. Терка је шездесет и седме добила сина – мог унука. У Вршцу сам живела неких дванаест-тринаест година. Док је трајала школска година, били смо ту, а распусте смо проводили у Уздину. Ја никада нисам имала коме шта да кажем. Ни за шта нисам била питана. Брат је преминуо у четрдесет и првој години од туберкулозе. У прошлости је био један газда у кући који је бринуо о новцу. Ако је хтео да ти, да – добро, ако не – ником ништа!

СТАРОСТ (од 65. године до тренутка говорења)

Живело се лепо и добро! Од Тита су људи сазнали где је Америка, до тада нису знали ни где се налази Београд. Какав год био, пуштао је људе да оду где хоће. Данас је другачије. И жене су главне и питају се за многе ствари. Имам и две унукe са синовљеве стране. Деведесетих је катастрофално! Инфлација, рестрикције струје, бедна плата... Знам да се једном снаја вратила с посла, добила је плату и одмах ме послала да одем до продавнице да купим шта могу. Вратила сам се са врећицом прашка за пециво! Било је јако тешко. Да им буде добро и да имају много среће. Где нема среће, цаба све остало! Ја сам стара, али сам доживела и преживела много тога.

У причама о животним периодима жена говори о себи и другима са којима јесте и није у сродству. У свакој причи о животном периоду маркирала сам бројем сваки *садржај који се односи на неку особу*.

Илустрација 2: Пример кодирања садржаја о себи и другима у животној причи о раном детињству (Ана1947).

1Рођена сам слепа сто посто у Бачком Петровцу четрдесет седме године. Када је 2моја бака видела да не 3видим, 4моји родитељи су 5ме носали по блекарима: прво у Загреб, па у Сарајево, па у Нови Сад код 7доктора Поштића. Међутим, у то време 8мени помоћи није било. Но, чим 9сам проходила, 10могла сам да се крећем сама по свом дворишту, а по улици донекле. Тамо где 11су 12ме први пут одвели, следећи пут 13сам отишла сама. 14Мајка ми је из Гложана, по националности 15је Словакиња па 16сам као дете доста боравила и у Гложану. Тамо 17ми је била 18сестра од тетке, годину дана 19старија од 20мене, и 21ја сам могла да се играм 22са њом и 23њеним друштвом. Иначе, у улици где 24сам становала у Петровцу није било 25деце, па нисам 26имала с ким да се играм. Зато 27сам више волела да

будем у Гложану код 28баке. Од своје треће године 29сам почела да певам. 30Учили су 31ме да певам и 32ја сам певала и кад 33ми се није певало. Највише 34сам волела кад ме 35деда поведе у кафану где је била музика. Тамо сам се 36ја распевала онако по свом. 37Деда 38ми купи синалко, 39ја сва срећна идем са 40дедом у кафану. 41Мама се у почетку љутила због тога, али после више и 42није. У детињству 43ми је често било досадно, поготову увече када је 44мама ишла напоље да ради и 45остављала 46ме саму у соби. Само 47сам чула будилник како откуцава тик-так. Од онда 48не могу да смислим будилнике који куцају. Напоље 49сам смела да изађем, али шта 50ћу и напољу кад нема 51деце? Сметала 52сам 53мама па 54ме 55отерала у собу. Тако 56ми је пролазило време. У шестој години су 57ме 58послали у забавиште у Петровцу. 59Учитељица 60ме је примила, учила 61сам са свом осталом 62децом. Међутим, ту 63сам била само годину дана, 64Имам 65брата четири године 66млађег од 67мене. 68Ја сам рођена четрдесет седме, а 69он педесет и прве. А кад 70смо били мали, тукли 71смо се. 72Ја сам хтела да 73ми 74мама роди 75сестру! Међутим, 76родила 77ми је 78брата. Онда 79сам 80јој рекла: „81Баци 82га у смеће!“ У Гложану и Петровцу 83смо говорили словачки.

Затим сам све кодиране садржаје о себи и другима груписала у две категорије: садржаји о себи и садржаји о другима.

Илустрација 3: Груписање садржаја о себи и садржаја о другима.

САДРЖАЈИ О СЕБИ		
ја – лично	1, 3, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 16, 17, 20, 21, 24, 26, 27, 29, 31, 32, 33, 34, 36, 38, 39, 43, 46, 47, 48, 49, 52, 54, 56, 57, 60, 61, 63, 64, 67, 68, 72, 73, 77, 79	42
ја групно – ја и брат	70, 71	2
ја групно – породица	83	1
САДРЖАЈИ О ДРУГИМА		
родитељи	4, 11, 30, 58	4
мајка	14, 15, 42, 45, 55, 76, 80, 81, 41, 44, 53, 74	12
брат	65, 78, 66, 69, 82	5
деда	35, 37, 40	3
баба	2, 28	2
сестра од тетке	18, 19, 22	3
деца	23, 25, 50, 62	4
васпитачица	59	1

сестра / као појам	75	1
лекари	6, 7	2
УКУПНО		82

2.2.2. Социјална варијабла

Социјална варијабла у раду је *индекс еманципације*. Индекс еманципације је арбитарна мера степена еманципације жене коју сам извела оцењивањем са 0 или 1 показатеља географске, образовне, радне, научне, политичке и цивилне покретљивости жене, где 0 значи – није искорачила из патријархалне слике, а 1 значи – искорачила је из патријархалне слике.

Када је жена више од патријархалне слике (жена је више од ћерке, супруге, мајке, домаћице) и освојила је, мање или више, и јавни институционални и цивилни простор (образовни, професионални, политички, научни, географски, цивилни) виши је њен индекс еманципације.

Свака промена пребивалишта мотивисана различитим разлозима оцењена је са 1. Промена места пребивалишта жену уводи у нову социјалну средину, што је по себи подстицај еманципацији, те је због тога географска покретљивост једноставно мерљив параметар еманципације. Промена места боравка није једини начин да жена ступи у нову социјалну средину. Могуће је да жена која живи у истом месту уђе у нову социјалну средину, посебно ако живи у граду. Ако би жена која живи, на пример, у Уздину (село у општини Ковачица) променила свој боравак из једне улице у другу, то је не би довело у нову социјалну средину, али ако би жена која, на пример, живи у Новом Саду променила свој боравак из једне у другу улицу које су у различитим деловима града, на пример са Клисе на Грбавицу, или из Центар на Телеп, то би је довело у потпуно нову социјалну средину. Будући да је град потенцијални извор нових социјалних средина, ако је пребивалиште жене по рођењу град,

оцењено је са 1. Са 0 је оцењена жена која је читав живот проживела у месту боравишта по рођењу, ако је то место село.

Све жене чије приче анализирам живеле су већи део свог живота у истом месту, неке у селу неке у граду, и мењале су места боравка из различитих разлога: због пресељења примарне породице, удаје, свог школовања или школовања своје деце, запошљавања, професионалног усавршавања, лакшег остваривања неге у старости.

Табела 1: Оцена географске покретљивости.

	село/ град	школо- вање	удаја	запошља- вање	стручно усаврша- вање	оствари- вање неге	друго (рат, породичне околности)	Σ
Мара (1915)		+		+		+		3
Ержебет (1920)							+	1
Љубица (1921)			+					1
Флоареа (1921)		+						1
Меланија (1924)	+			+	+			3
Ана (1947)		+	+	+			+	4

Свако образовно постигнуће жене оценила сам јединицом, и то: недовршена основна школа, завршена основна школа, недовршена средња школа, завршена средња школа, недовршена виша/висока школа, завршена виша/висока школа, магистериј и докторат, додатно образовање.

Табела 2: Оцена образовне покретљивости.

	основна школа		средња школа		виша/висока школа		магистериј докторат		неформално образовање	Σ
	НЗ	З	НЗ	З	НЗ	З	НЗ	З		
	Мара (1915)	+	+	+						
Ержебет (1920)	+	+								2
Љубица (1921)	+									1
Флоареа (1921)	+	+								2
Меланија (1924)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	9
Ана (1947)	+	+	+	+	+	+			+	7

Легенда: З=завршена; НЗ=незавршена.

Сваки радни ангажман изван куће, политички, научни и цивилни, оценила сам са 1.

Табела 3: Оцена радне, научне, политичке и цивилне покретљивости.

	запослење	политички ангажман	научни ангажман	цивилни ангажман	Σ
Мара (1915)	+	+			2
Ержебет (1920)	+				1
Љубица (1921)	+	+			2
Флоареа (1921)					0
Меланија (1924)	+	+	+		3
Ана (1947)	+	+			2

Остварени збир географске, образовне и професионалне, научне, политичке и цивилне покретљивости јесте индекс еманципације жене.

2.3. Квантитативни показатељи

Начин на који сам дефинисала варијабле омогућио ми је да кодирам

приче на различитим језицима и приче различитих дужина и добијем валидне квантитативне показатеље.

Израчунала сам следеће квантитативне показатеље:

– број и просечан број садржаја о себи и другима у причи о животном циклусу и причама о животним периодима (број садржаја о себи и другима подељен бројем година који животни период, односно животни циклус покрива);

– процентуални однос садржаја о себи и садржаја о другима у животном циклусу;

– индекс еманципације.

3. Резултати

Индекс еманципације жене која причу прича узорку се креће од 3 до 15.

Табела 4: Индекс еманципације жене

назив приче	индекс еманципације жене која причу прича
Мара (1915)	8
Ержебет (1920)	4
Љубица (1921)	4
Флоареа (1921)	3
Меланија (1924)	15
Ана (1947)	13

Анализиране животне приче разликују се по броју речи и броју садржаја о себи и другима. У једној причи о животном циклусу највише је 6969 речи и 1530 садржаја о себи и другима (Мара 1915) и најмање 1490 речи и 274 садржаја о себи и другима (Флоареа 1921).

Табела 5: Број речи и број садржаја о себи у причи о животном циклусу и однос међу њима.

	Број речи	Број садржаја о себи и другима	Однос броја речи и броја садржаја о себи и другима
1. Мара (1915)	6969	1530	4,55
2. Ержебет (1920)	2630	561	4,68
3. Љубица (1921)	3000	705	4,26
4. Флоареа (1921)	1490	274	5,43
5. Меланија (1924)	6483	964	6,75
6. Ана (1947)	4338	827	5,24

У причама о животном циклусу са већим бројем речи већи је и број садржаја о себи и другима, али је њихов однос различит. Просечно је у животној причи 5 речи по једном садржају о себи и другима.

Број речи и број садржаја о себи и другима различит је у различитим животним периодима. Број речи и садржаја о себи и другима у поједином животном периоду диспропорционално је већи у односу на друге животне периоде. Животни период са највише речи и садржаја о себи и другима није у свакој причи исти.

Табела 6: Број речи и садржаја о себи и другима у појединим животним периодима.

	1-6		7-11		12-20		21-25		26-64		65-	
	Р	С	Р	С	Р	С	Р	С	Р	С	Р	С
1.	157	26	36	9	790	99	1078	270	4419	116	489	7
2.	406	68	508	127	195	24	1033	129	253	7	235	12
3.	48	8	149	37	436	55	1303	326	906	24	158	12
4.	125	21	66	17	513	64	43	11	620	16	123	6
5.	626	104	271	68	2186	273	203	51	2057	54	1140	71
6.	324	54	1041	260	637	80	691	173	1645	51	0	0

Легенда: Р – број речи у животном периоду; С – број садржаја о себи и другима у животном периоду.

Да бих искључила утицај различитог броја речи и садржаја о себи и другима у животним причама, израчунала сам процентуалну заступљеност речи и садржаја о себи и другим у животним периодима.

Табела 7: Заступљеност речи и садржаја о себи и другима у појединим животним периодима.

	1-6		7-11		12-20		21-25		26-64		65-	
	%P	%C	%P	%C	%P	%C	%P	%C	%P	%C	%P	%C
1.	2,25	2,74	0,52	0,39	11,35	10,33	15,46	12,82	63,41	67,12	7,01	6,6
2.	15,44	14,62	19,31	15,33	7,41	8,2	39,28	40,28	9,63	12,12	8,93	9,45
3.	1,6	2,41	4,97	5,39	14,53	12,91	43,43	40,57	30,2	33,61	5,27	5,11
4.	8,39	9,85	4,43	5,84	34,43	35,4	2,89	4,01	41,61	36,87	8,25	8,03
5.	9,66	9,85	4,18	3,01	33,72	34,23	3,13	3,01	31,73	32,37	17,58	17,53
6.	7,48	8,83	23,98	22,12	14,69	14,39	15,93	14,39	37,92	40,27	0	0

Легенда: %P – процентуална заступљеност речи у животном периоду;

%C – процентуална заступљеност садржаја о себи и другима у животном периоду.

Да бих искључила утицај различитог временског распона животних периода, израчунала сам просечан број речи и садржаја о себи и другима. У свакој животној причи просечан број садржаја о себи и другима у поједином животном периоду диспропорционално је већи у односу на друге животне периоде, с тим што животни период са највише садржаја о себи и другима није исти у свакој анализираној животној причи.

Табела 8: Просечан број садржаја о себи и другима у појединим животним периодима и укупно.²

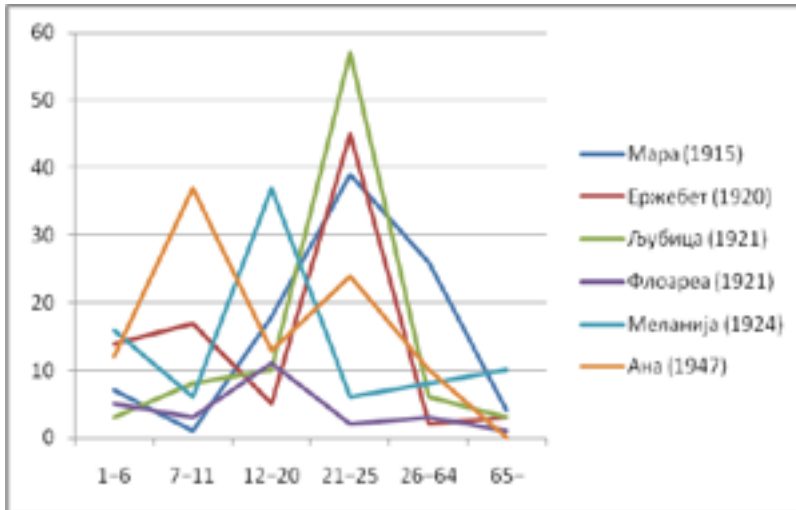
	1-6	7-11	12-20	21-25	26-64	65-	У ЧИТАВОМ ЖИВОТНОМ ЦИКЛУСУ
Мара (1915)	7	1	18	39	26	4	18
Ержебет (1920)	14	17	5	45	2	3	7
Љубица (1921)	3	8	10	57	6	3	9
Флоареа (1921)	5	3	11	2	3	1	3
Меланија (1924)	16	6	37	6	8	10	12
Ана (1947)	12	37	13	24	10	0	14

Дистрибуција садржаја о себи показује тенденцију 'увећања везаног за узраст' и у највећем броју је то увећање у узрасном периоду

² Све жене које су своје животне приче причале на узрасту изнад 65 година старости рекле су нешто о сваком животном периоду. Једна жена је своју причу причала на узрасту од 58 година, и у тој причи изостају подаци о животном периоду старости.

после 10. до 25. године, што је у сагласности са истраживачким налазима других истраживача.

Графикон 1: Дистрибуција садржаја о себи и другим у причама о животним периодима.

У три животне приче број садржаја о себи и другима диспропорционално је већи у односу на друге животне периоде у животном периоду од 21. до 25. године (Мара 1915, Ержебет 1920, Љубица 1921), у две приче у животном периоду од 12. до 20. године (Флоареа 1921, Меланија 1924) и у једној у периоду од 7. до 11. године (Ана 1947).

Ако упоредимо ове податке са индексима еманципације жена (уп. табела 4), видимо да је увећање садржаја о себи и другима у истом животном периоду код жена са највишом и најнижом оценом индекса еманципације, код жена са индексом еманципације 4 и 8. То упућује да индекс еманципације није у релацији са дистрибуцијом садржаја о себи и другима по животним периодима.

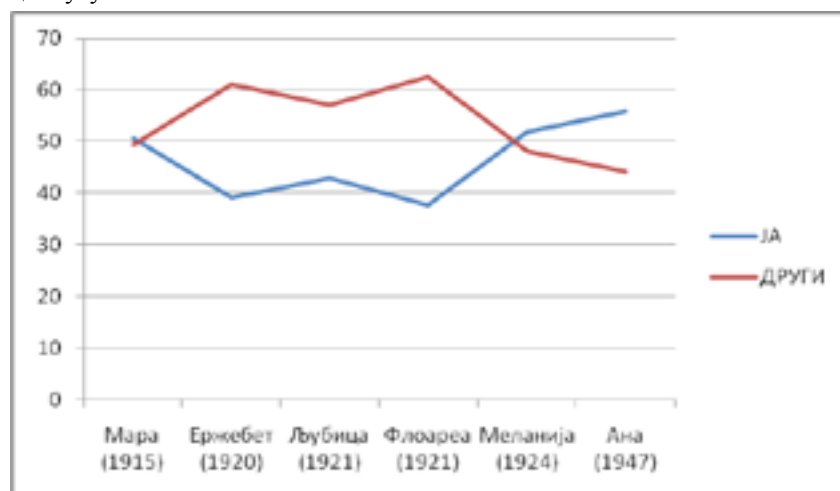
У анализираним причама о животним циклусима различита је

заступљеност садржаја о себи и садржаја о другима. У три животне приче више је садржаја о себи него о другима (Мара 1915; Меланија 1924; Ана 1947) а у три више садржаја о другима него о себи (Ержебет 1920; Љубица 1921; Флоареа 1921). Најмање је 37,59% садржаја о себи (животна прича Флоареа 1921), а највише 55,86 (животна прича Ана 1947) у једној животној причи.

Табела 8: Заступљеност садржаја о себи и садржаја о другима у анализираним животним причама.

	ЈА	ДРУГИ
Мара (1915)	50,66	49,34
Ержебет (1920)	39,04	60,96
Љубица (1921)	42,84	57,16
Флоареа (1921)	37,59	62,41
Меланија (1924)	51,97	48,03
Ана (1947)	55,86	44,14

Графикон 2: Однос садржаја о себи и садржаја о другима у причи о животном циклусу.

Индекс еманципације и заступљености садржаја о себи и садржаја о другима су повезани.

Табела 9 : Однос индекса еманципације и заступљености садржаја о себи и другима.

	и н д е к с еманципације	заступљеност садржаја о себи	заступљеност садржаја о другима
Ана (1947)	13	55,86	44,14
Меланија (1924)	15	51,97	48,03
Мара (1915)	8	50,66	49,34
Љубица (1921)	4	42,84	57,16
Ержебет (1920)	4	39,04	60,96
Флоареа (1921)	3	37,59	62,41

Жене које су оцењене вишим индексом еманципације имају већу заступљеност садржаја о себи и када је индекс еманципације висок, заступљеност садржаја о себи већа је од заступљености садржаја о другима.

4. Закључак

Број садржаја о себи и другима у анализираним животним причама жена изразито зависи од животног периода. Дистрибуција садржаја о себи показује тенденцију 'увећања везаног за узраст' и у највећем броју је то увећање у узрасном периоду између 10. и 25. године, што је у сагласности са истраживачким налазима других истраживача.

Однос заступљености садржаја о себи и садржаја о другима у животној причи жене у релацији је са индексом еманципације жене. Жене оцењене високим индексом еманципације имају процентуално вишу заступљеност садржаја о себи него жене које су оцењене ниским индексом еманципације. Жене чији је индекс еманципације висок имају процентуално вишу заступљеност садржаја о себи него садржаја о другима.

ЛИТЕРАТУРА

- Ериксон, Ерик Х. (1980/2008). *Идентитет и животни циклус*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Митро, Вероника (2005). Истраживачки пројекат *Животне приче жена из мањинских група: методолошки осврт* (семинарски рад из наставног предмета Методологија родних истраживања). Универзитет у Новом Саду: Центар за родне студије, АЦИМСИ.
- Савић Јевђенић, Сара и Вероника Митро (2002). *Животне приче жена из мањинских група* (завршни рад). Нови Сад – Цирих: Женске студије и истраживања – Европски женски колеџ.
- Савић, Свенка (2001). Војвођанке. У: *Војвођанке (1917–1931): животне приче* (ур. С. Савић). Нови Сад: Футура публикације – Женске студије и истраживања. 7–28.
- Фридман, Џил и Џин Комбс (2009). *Наративна терапија – Социјална конструкција омиљених стварности*. Нови Сад: Психополис Институт.

*

- McAdams, P. Dan (2001). The Psychology of Life Stories. *Review of General Psychology*. T/2: 100–122.
- Thorne, Avril (2000). Personal Memory Telling and Personality Development. *Personality and Social Psychology Review*. 4/1: 45–56.

Veronika Mitro

AN EXAMPLE OF TEXT ANALYSIS: CONTENT ABOUT SELF AND OTHERS IN LIFE STORIES

Summary

In this paper, I describe a possible model of quantitative-qualitative text analysis using six published life stories. The objective of the paper is to describe the model of the analysis and determine whether the linguistic variable,

prevalence of content about self and content about others in the text of life stories, and the social variable, index of woman's emancipation, are related. The analysis is based on two assumptions: 1. the contents about self and others are text units that reflect woman's identity; 2. the emancipation index can be expressed through geographical, educational, occupational, scientific and civil mobility of a woman. The analysed women had different emancipation indexes, and there were different numbers, average numbers, and distributions of and relationships between contents about self and others in their published life stories. The distribution of the content about self showed an age-related 'bump' (Thorne 2000: 47) in the age periods within the age span 10-25 years, which is in agreement with previous research findings. A higher emancipation index of a woman was associated with increased prevalence of content about self.

К е у w o r d s : quantitative-qualitative text analysis, life story, identity, woman's emancipation, content (about self and others).

Мр Вероника Митро
Универзитет у Новом Саду
АЦИМСИ
Центар за родне студије
Нови Сад
Србија
Имејл: *mitro@sbb.rs*